

Helsedirektoratet

**Kva kan vi lære av arbeidet med
folkehelselova – forankring og organisering?
Hamar 26. september 2012**

Seniorrådgiver Asle Moltumyr

Disposisjonsforslag

- Hva – spørsmålet: Folkehelsepolitikken og folkehelselova i veldig korte trekk.
- Hvordan – spørsmålet: Hvordan utøves folkehelsepolitikken gjennom folkehelseloven og plan- og bygningsloven?
- Overførings- og læringspotensial til stedsutvikling. Noe å hente her? Noen stikkord.

Folkehelsepolitikken og folkehelselova

- Svar på folkehelseutfordringene/-bildet.
- Et aspekt og verktøy ved Samhandlingsreformen
- Fokus på bærekraftig utvikling, føre-var prinsippet, det tverrsektorielle (helse i alle sektorer) – LA 21 fokus?
- Venstreforskyving organisatorisk og faglig
- Fra sykdomsperspektiv til påvirkningsperspektiv

Årsakskjeden

Bakenforliggende faktorer: inntekt, oppvekst, bolig, utdanning, arbeid ...

Adferd - tobakk, fysisk inaktivitet og ernæring - og identifisert sosial og fysisk miljørisiko

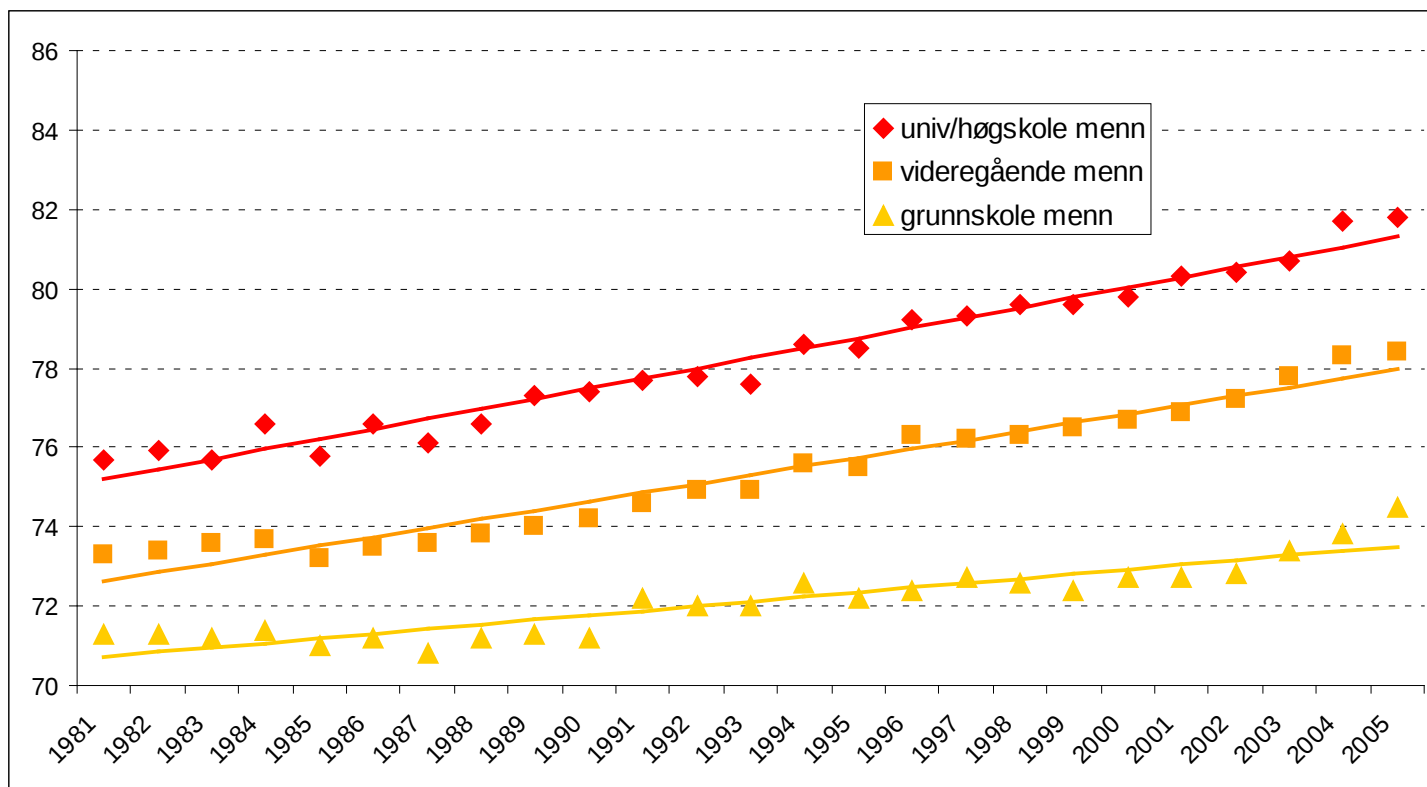
Biologiske risikofaktorer
- blodtrykk
- kolesterol
- psykisk helse....

**Sykdom/
død**

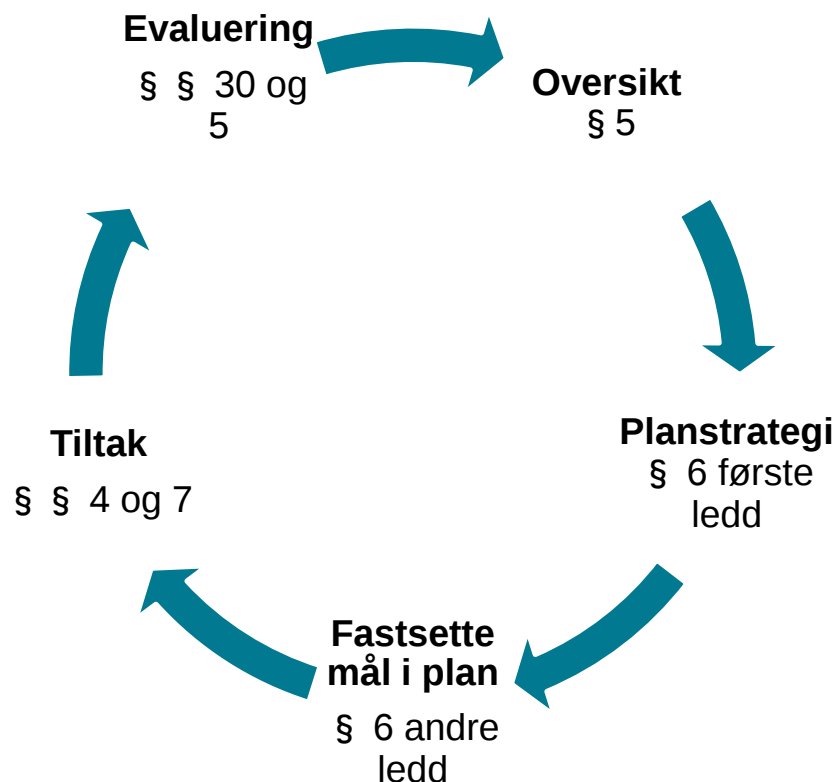
Motvirke sosiale helseforskjeller

Helsedirektoratet

Det systematiske folkehelsearbeidet

Hvordan utøves politikken gjennom pbl? Kort om endringer.

- Ny formålsparagraf – bærekraft
- Egen § om at planleggingen skal fremme befolkningens helse og motvirke sosial ulikhet
- Nye paragrafer om kommunal planstrategi, planprogram, samfunnsdel mm
- I sum: Samfunnsplanleggingslov

Etablerte organisatoriske forhold

- Gjennom partnerskapsordningen ble det etablert folkehelsekoordinator/rådgivere på forvaltningsnivåene- fra 2004/05
- Liten prosentstilling på kommunenivå.
- Betydning for organisering av arbeidet med plan.

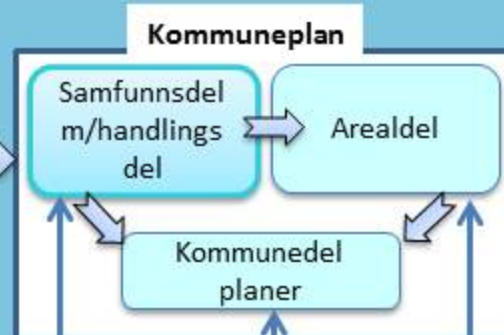
Kommuneplan som verktøy i folkehelsearbeidet

- Modell for hvordan bruke kommuneplan som verktøy i folkehelsearbeidet.

Folkehelseloven:

Oversikt over
helsetilstanden
og påvirkningsfaktorer

Fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet.
Mål og styringsstrategier skal inngå i kommuneplaner etter plan-
og bygningsloven.

Hva kan vi lære?

- Systematikken i loven og den juridiske tette koblingen til plan
- Loven gjelder for alle forvaltningsnivå. Har ulike roller og oppgaver.
- Ansvar for loven er lagt til «kommunen som sådan». Sentral plassering.
- Medvirkning i ulike faser

Hva kan vi lære...forts

- Betydningen av å jobbe «medstrøms» - grader av justering av kursen? Fleksibilitet.
- Fange opp samfunnsmessige strømninger – endringer. F.eks:
- Bør levekårsdimensjonen ved stedsutviklingsarbeidet styrkes?

Hva kan vi lære?

- Utprøvningsarbeid Helse i Plan. 5 år. Grunnlag
- Tett på – lærings- og innovasjonskultur.
- Kompetansebygging
- Hvis tid:
 - Refleksjoner: Tilfeldigheter eller «styrt» utvikling?
 - «Plansporet» - revisjon av pbl. Samfunnsplanlegging
 - «Folkehelsesporet» – partnerskap og planforankring

Noen aktuelle linker

- <http://www.helsedirektoratet.no/folkehelse/folkehelsearbeid/helse-i-plan/Sider/default.aspx>
- <http://kommunetorget.no/Temaomrader/Folkehelse/>